

Ämne Naturbruk, NAU

Om ämnet Naturbruk

Ämnet naturbruk ger en introduktion till naturbrukets många levande arbetsmiljöer med växter, djur och natur samt ger kunskap om vad naturbruk innebär, vilka yrken och verksamhetsområden som utbildningen leder till samt vad som krävs inom de olika yrkesområdena. Ämnets bredd ger förutsättningar för eleverna att göra yrkesval utifrån intresse och kunskap om de olika yrkesområdena och deras möjligheter.

I ämnesplanen betonas handens arbete, praktisk problemlösning och hantering av teknisk utrustning av olika slag. Branscherna arbetar aktivt med arbetsmiljö- och säkerhetsfrågor, bland annat för att identifiera olycksrisker och minska antalet arbetsplatsolyckor. Därför behandlas arbetsmiljö och säkerhet i ämnet.

Ämnet behandlar naturbrukets historiska utveckling samt hur metoder och teknik har utvecklats genom naturvetenskaplig forskning och praktisk erfarenhet. På så sätt bidrar ämnet till förståelse av dagens naturbruk och vilka kunskaper som krävs i de olika branscherna samt av naturbrukets roll för en hållbar utveckling.

Strukturen i gymnasieskolans ämnesplaner

De olika delarna i ämnesplanen hänger ihop på ett tydligt sätt. Det går till exempel inte att bara läsa det centrala innehållet eller kunskapskraven utan att sätta in dem i ämnesplanens hela sammanhang. (Se bild nedan).

Syftet och målen är formulerade för ämnet som helhet. Syftet beskriver i löpande text vilka kunskaper eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisningen i ämnet. Det beskriver också sådant som inte ska betygsättas. Målen är formulerade i punktform och förtydligar vad läraren ska betygsätta.

Målen beskriver vilka kunskaper eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen i ämnet. De är inte placerade i någon rangordning. De går in i varandra och är beroende av varandra. Målen sätter ingen begränsning för elevernas kunskapsutveckling – det går alltså inte att betrakta dem som något som slutgiltigt kan uppnås.

Det centrala innehållet anger vad som ska behandlas i undervisningen i varje kurs, för att eleverna ska få möjlighet att utveckla de kunskaper som beskrivs i målen. Målen och det centrala innehållet har alltså helt olika karaktär. Trots det kan det finnas visst innehåll även i målen, men i de fallen är målen mer övergripande och inte lika konkreta som det centrala innehållet.

Det finns en tydlig koppling mellan målen och kunskapskraven. Kunskapskraven uttrycker med vilken kvalitet eleven visar sitt kunnande i förhållande till målen. Ordningen i kunskapskraven är densamma som i målen. Om målen till exempel börjar med förmåga att läsa texter börjar också kunskapskraven med det. Däremot är det inte så att varje mål alltid motsvaras av ett stycke i kunskapskraven. Ett stycke i kunskapskraven kan lika gärna relatera till flera mål som till ett mål.

Centralt innehåll

Begrepp i kursen naturbruk

Introduktion av naturbrukets verksamhetsområden

För en introduktion av naturbrukets verksamhetsområden kan delar av kursen till exempel genomföras som APL eller genom studiebesök på olika arbetsplatser. Eleverna kan därigenom få en mer nyanserad bild av olika yrkesområden och yrkeskulturer.

Naturbrukets produkter och naturbrukstjänster

Andra exempel på naturbruksprodukter är prydnadsväxter och skinn. Kvaliteten på naturbrukets produkter beror på produktionsprocessen och har en avgörande betydelse i den fortsatta förädlingskedjan. Andra exempel på tjänster inom naturbruket är trädgårdsanläggning, avverkning och skogsvård, maskinförartjänster och djurskötsel.

Historiskt perspektiv

Ett historiskt perspektiv på naturbrukets utveckling kan innefatta hur vi historiskt har försörjt oss med mat och energi jämfört med hur vi försörjer oss idag, både lokalt och globalt. Förändrade val av material, teknik och metoder inom naturbruket har påverkat och påverkar också landskapsbilden och natur- och kulturmiljöer.

Arbetsuppgifter

I arbetsuppgifter ingår användning, skötsel och underhåll av handredskap och teknisk utrustning. Handredskap kan vara allt från hammare och skruvmejsel till specialredskap av olika slag. Teknisk utrustning kan vara olika former av handhållna maskiner och redskap, klipputrustning, bevattningsanläggningar, utgödslingsanordningar samt svetsutrustning.

Arbetsmiljö och säkerhetsfrågor

Alla verksamheter inom naturbruk innehåller riskmoment. Därför ingår arbetsmiljöfrågor och säkerhetsfrågor i kursen. I samband med detta kan man behandla vilka aktörer som verkar för en säker arbetsmiljö. Denna kurs ger en introduktion till kunskapsområdet som utvecklas i andra karaktärsämnen.

Ämnets syfte

Begrepp i ämnets syfte

Olika miljöer och branscher

De olika miljöer och branscher som behandlas finns inom lantbruk, skogsbruk, trädgård och djurhållning. Genom kunskaper om olika yrkesområdens förutsättningar och arbetsvillkor kan eleverna göra ett välgrundat yrkesval.

Hållbar utveckling

Naturbruket kan bidra till att främja en hållbar utveckling genom att naturresurser används på ett uthålligt sätt. Det kan till exempel handla om energiförsörjning utan användning av ändliga resurser, resurssnål livsmedelsproduktion, bevarande av naturmiljöer och biologisk mångfald, återskapande av våtmarker samt anläggning och skötsel av gröna stadsmiljöer.

Praktiska arbetsuppgifter

Praktiska arbetsuppgifter kan vara enklare snickeriarbeten, serviceåtgärder på maskinell utrustning, enklare skötselarbete av gröna ytor, hopfogning av material med olika tekniker som svetsning och lödning samt körning av maskiner, till exempel traktor. Genom att utföra olika typer av praktiska arbetsuppgifter utvecklas en praktisk problemlösningsförmåga och kreativitet vilket underlättar arbete inom naturbruk.

Tilltro till egen arbetsförmåga

Tilltro till den egna arbetsförmågan utvecklas bland annat genom reflektion över resultat och kvalitet på genomfört arbete. Bedömning av den egna arbetsinsatsen stärker lärandet och förmågan att ta ansvar för lärandet. Genom återkommande reflektion och bedömning av eget arbete blir eleven också förtrogen med innebörden av kvalitet i genomfört arbete.